

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

8/2020

**Kuuleminen jännitti
ensitapaamisella**

**Kuvailu tukee
osallistumista**

Sisältö

Pääkirjoitus.....	3
Anu ja Tapio tutustuivat netissä	4
Kevätkokous pidetään poikkeuksellisesti syyskuussa.....	6
Sote-uudistus etenee	7
Vammaisen pysäköintiluvan nimi muuttui.....	7
Ulkoilupäivänä nautittiin luonnosta	8
Mauno Kungas eläkkeelle.....	10
Tietovisa	12
Verkkosivukyselyn tuloksia	13
Kuurosokeiden kädentaitoja esille	13
Kuvailusta lisää tietoa ja valintamahdollisuuksia.....	14
Juhlavuoden slogan ja logo valittu	16
Ilmoitukset.....	17

Etukansi: Tapio ja Anu Jäntti Nightwishin konsertissa. Haastattelu s. 4. Kuva: Anu Jäntin kotialbumi.

Takakansi: Unikot kesäloistossaan. Kuva: Heidi Häyrynen.

Tuntosarvi
46. vuosikerta
ISSN 2490–1695

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry

Taitto
Heidi Häyrynen

Päätoimittaja
Heidi Häyrynen
p. 040 753 2026
viestinta@kuurosokeat.fi

Hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. 9 numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika
ma–pe klo 9.00–15.00

Painopaikka
Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivulla www.kuurosokeat.fi.

Muutoksen tuulia

Maailma on kohdannut odottamattomia muutoksia koronaviruksen vuoksi. Nämä muutokset ulottuvat jokaiseen meistä, myös järjestömme ICT-palveluihin.

Olemme tilanteessa, jossa asiakkaille tarjottavat palvelut pitäisi tuottaa rahoittajan näkökulmasta tuloksellisesti ja vaikuttavasti, mutta myös asiakaslähtöisesti heidän yksilölliset tarpeensa huomioiden. Samalla toiminnan rahoitus on supistumassa niin pandemian vaikutusten kuin STEA:n uusien linjausten takia. Tulevaisuus ei rahoituksen suhteen näytä ruusuiselta.

Palvelujemme keskiössä on kuitenkin asiakas. Niin kauan kuin toimintamme saa rahoitusta löydämme uusia ratkaisuja tarpeellisten palvelujen tuottamiseen.

Maaliskuun alussa toiminnassamme tapahtui yksi merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista. Aiemmin oli helppoa ja turvallista ottaa yhteyttä siihen tuttuun ICT-palvelujen työntekijään, jonka oli tuntenut vuosia, jopa vuosikymmeniä. Nyt tarjoamme keskitettyä tukipalvelua, josta saattaa vastata täysin tuntematon ihminen. Kynnys yhteydenottoon on ollut kuitenkin pelättyä matalampi, ja olemme

siihen hyvin tyytyväisiä. Tämä uusi palvelumuoto on laskenut kustannuksia, nopeuttanut ongelmien ratkaisua ja mahdollistanut ICT-palvelujen tuen virustilanteesta huolimatta.

Kevään poikkeustilanteen takia ICT-koulutukset jouduttiin pääosin perumaan. Lähiopetuksen puuttessa kehitimme kuitenkin uuden toimintatavan koulutusten järjestämiseen. Ensimmäinen ryhmämuotoinen etäkoulutus toteutettiin toukokuussa, ja palautteet ovat olleet rohkaisevia. Lähikoulutusta ei tulla lopettamaan, mutta sen rinnalle tuodaan erilaisia etäkoulutusmuotoja.

Vuosi 2021 saattaa tuoda mukanaan niin säästötoimia kuin uusia tapoja toteuttaa kuurosokeille palveluja. Toivoisinkin että te, asiakkaamme, kerrotte rohkeasti meille, mitkä ovat ne palvelut, jotka koette tärkeimmiksi ja säilyttämisen arvoisiksi. Pelkona on, että joudumme vielä tekemään ennennäkemättömiä muutoksia, ja silloin palvelut on asetettava tärkeysjärjestykseen.

Lämpimiä kesäpäiviä toivoen,

Marko Vainioma, ICT-päällikkö ■

Anu ja Tapio tutustuivat netissä

Teksti: Jaakko Evonen

Kuva: Anu Jäntin kuva-arkisto

Anu Jäntti on 36-vuotias kuulonäkövammainen nainen Lahdesta. Hän elää aktiivista elämää. Jäntti työskentelee henkilökohtaisena avustajana ja harrastaa liikuntaa. Tuorein innostus on pilates.

Usherin oireyhtymä todettiin kolmen vuoden iässä. Jäntti muistelee hänen äitinsä kiinnittäneen huomiota kuulemiseen.

– Äitini ihmetteli, miksi en kuullut karkkipaperin rapinaa, kun sisarukseni kiiruhtivat hakemaan karkkia äidiltä. Silloin jouduin kuulontutkimuksiin. Minulla todettiin vaikea-asteinen kuulovamma ja näkökentän puutoksia. Sain kuulolaitteet molempiin korviin ja silmälasit.

Jäntin mukaan Usher-diagnoosi oli aluksi shokki koko perheelle, mutta pian se kuitenkin muuttui osaksi elämää. Apua saatiin viittomakielen kotiopetuksesta ja vertaistuesta Suomen

Kuurosokeat ry:n järjestämiltä perhekursseilta. Viittomakielenkin hän otti hyvin haltuun kuurojen koulussa. Nykyisin hänellä on toisessa korvassaan sisäkorvaistute.

Anu ja hänen miehensä **Tapio** tapasivat netissä. Ensivaikutelma Tapiosta oli "hyvin ystävällinen ja komea". Anu kertoo kuitenkin jännittäneensä ensitreffejä. Kuulovammastaan hän oliertonut jo netissä.

– Ensitreffeillä kävimme Lahden satamassa kävelemässä. Kävellessäni olin toki valppaana, etten törmää mihinkään, ja yritin pysyä hänen vauhdissaan. Pinnistelin, että saan selvää hänen puheestaan, koska en ollut vielä tottunut hänen ääneensä. Minulla oli toki paineita, etten antaisi huonoa ensivaikutelmaa.

Yhteinen sävel kuitenkin löytyi. Näkövammastaan Anu kertoi muutaman tapaamiskerran jälkeen. Tähän Tapio suhtautui hyvin. Pari on nyt ollut yhdessä kymmenen vuotta ja naimisissa seitsemän vuotta. Heillä on kaksi tytötä: 8-vuotias Linnea ja 6-vuotias Aliina.

Arki on vaatinut tiettyä sopeutumista. Anu Jäntin mukaan kuulonäkövamma tuo osaltaan haasteita, mutta niistä on selvitty. Hän mainitsee muutaman esimerkin arjen tilanteista.

– Se (kuulonäkövamma) on vaatinut kummaltakin kärsivällisyyttä. Täytyy ottaa huomioon, että minulle puhutaan selkeästi huuliolukua käyttäen. Hämärässä liikkussa tarvitsen opastusta. Tapio on tarvittaessa opastanut minua hämärissä tilanteissa. Olen opettanut Tapiolle viittomien ja sormiaakkosten käyttämistä.

Jäntin perheelle on annettu henkilökohtaista kommunikaatio-ohjausta. Siitä on ollut apua.

– Siihen kuului pikaviestejä, taktiiliviittomia sekä opastuksen ja viittomien käyttöä. Tapio ja lapset ovat alkaneet huomata, miten tärkeää minulle on kosketuksen kautta tapahtuva vuorovaikutuksen arvo. Jos Tapio on ojentamassa minulle tavaraa, hän koskettaa sillä kättäni tai olkapäätäni.

Arjessa on paljon yhdessä tekemistä, kuten siivoamista ja ruokakaupassa

Kesän viettoja perheen kanssa.

käyntiä. Uimareissullekin suunnataan porukalla.

– Lapset tykkäävät paljon uimisesta. Silloinkin mieheni on mukana, kun käymme yhdessä uimassa. Lapset ovat vielä pieniä, niin tarvitsen toisen silmäparin avukseni.

Lapset ovat jo nyt oivaltaneet tiettyjä asioita kontaktin ottamisesta. Yksi tällainen on käteen taputus.

– Lapsillani on tapana luontaisesti taputtaa kädelleni, jos on asiaa, ja ottaa näkökontakti. He myös varoittavat minua laittamalla kätensä eteeni, jos kävelyllä on jokin este, jota en välttämättä huomaa.

Jäntin mukaan lapset kokevat tosin joskus turhauttaviakin hetkiä, mikäli jokin asia jää häneltä kuulematta. Tällöin lapset eivät aina jaksaa toistaa asiaa uudestaan.

Perheessä on myös viittomakieli mukana joissakin tilanteissa.

– Lapset puhuvat selvästi minulle ja käyttävät vielä harvakseltaan viittomia. Itse viiton ja puhun heille samanaikaisesti. Saunassa esimerkiksi heillä rupeavat kädet viuhtomaan, kun he tietävät, että äidillä ei ole kuulolaitteita.

Jäntillä on vinkki muille pareille:

– Löytäkää teidän yhteinen, oma paras tapa kommunikoida, mikä sopii kummallekin. Lisäksi optimistinen asenne arjen haastaviin tilanteisiin. Yhdessä me selvitään! ■

Kevätkokous pidetään poikkeuksellisesti syyskuussa

Suomen Kuurosokeat ry:n kevätkokous jouduttiin perumaan koronarajoitusten takia. Uusi ajankohta on lauantaina 26.9.

Kokous pidetään Kuurosokeiden Toimintakeskuksella, Tampereella. Kutsut lähetetään jäsenille elokuun aikana. ■

Sote-uudistus etenee

Sanna Marinin hallitus on tehnyt esityksensä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta. Esitys on lausunkierroksella.

Esityksen mukaan Suomessa olisi 21 sote-maakuntaa. Ne huolehtisivat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävistä. Helsingin kaupungin rooli olisi erityinen, sillä se vastaisi osaltaan tehtävien hoitamisesta. Tämä koskee myös HUS-maakuntayhtymää terveydenhuollossa sillä osin, miten sopimuksissa on päätetty ja laissa säädetty.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueita olisi kaikkiaan viisi. Sosiaali- ja terveydenhuollon päivystyksestä vastaisi 12 sote-maakuntaa ja HUS.

Sote-alueiden pääasiallinen rahoitus saataisiin valtiolta ja asiakasmaksuista.

Esityksen mukaan ensimmäiset sote-maakuntavaalit on tarkoitus pitää vuoden 2022 alussa. Uudistukseen liittyvien lakien on määrä astua voimaan vuonna 2023. Eduskuntaan esitykset on tarkoitus tuoda joulukuussa 2020.

Sote-uudistuksella pyritään saamaan säästöjä ja mahdollistamaan entistä nopeampi hoitoon pääsy. Tavoitteena on myös varmistaa jälkipolvillekin sosiaali- ja terveystalouden saanti.

Lähde: soteuudistus.fi ■

Vammaisen pysäköintiluvan nimi muuttui

Vammaisen pysäköintiluvan nimi on muuttunut liikkumisesteisen pysäköintitunnukseksi 1.6.2020 alkaen. Syynä on uusi tieliikennelaki.

Vanhoja vammaisen pysäköintilupakortteja voi kuitenkin edelleen käyttää niin kauan kuin niissä

on voimassaoloaika jäljellä. Lisäksi pysäköintitunnuksen myöntämisen edellytykset pysyvät samoina, eikä sen hakemiseen tule muutoksia.

Lähde: Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ■

Ulkoilupäivänä nautittiin luonnosta

Teksti: Anita Palo

Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin Toimintapäivillä on ollut vuosia perinteenä torstain kuntopiiri. Se sisältää kuntoharjoituksia, vesijumppaa, uintia ja saunomista. Moni asiakas tykkää ja haluaa kuntoilla ja lenkeillä, joten kokein järjestää myös ulkoilupäiviä.

Olemme saaneet paljon hyviä palautteita: asiakkaat ovat pitäneet ulkoiluista eri paikoissa. He ovat saaneet

nähdä ja kokea erilaisia asioita luonnossa, metsässä ja puistossa. Asiakkaita on ollut paljon.

Suunnittelemme ja toteutamme ulkoilupäiviä vetäjä **Jaana Marttilan** kanssa asiakkaiden toiveiden mukaan. Yleensä aloitamme lenkkeilyllä. Jos matkan varrella on ulkokuntosali, kokeilemme laitteita. Meillä on ollut myös frisbeegolfia, uintia, saunomista, grillaamista ja erilaisten pelien pelaamista.

Lenkillä Jaana kävelee ensimmäisenä, ja hän kertoo tarinoita esimerkiksi

Taukopaikalla pysähdyttiin grillaamaan. Kuva: Anita Palo.

paikan historiasta, rakennuksista ja luonnosta. Anita katsoo aina viimeisenä, ettei kukaan eksy matkalla. Ulkoilun loputtua istumme kahvilassa, ravintolassa tai terassilla syöden ja juoden. Välillä meillä on omia eväitä mukana.

Juhannuksen jälkeen kävimme Vantaan Kuusijärvellä. Päivä oli aurinkoinen ja lämmin. Sinne kokoontui paljon lapsiperheitä. Kuusijärvellä on ulkoilualue ja alueella löytyy muun muassa kahvila, uimaranta, puu- ja sähkösaunat ja ulkokuntosalit. Paikka on suosittu ja aivan ihana paikka ulkoilla. Luontopolulla on hyvä ja helppo kävellä.

Kokoontumisen aluksi tervehdimme, vaihdoimme kuulumiset ja keskustelimme, mistä aloitetaan. Lähdimme

ensin lenkille järven ympäri. Matka oli alle kolme kilometriä.

Pidimme kahvitauon terassilla ja jatkoimme kävelemistä grillipaikalle. Pelasimme ensin mölkkyä. Voi, sitä riemua ja naurua. Näki, kuinka porukka nautti. Sitten siirryimme nuotion ääreen grillaamaan makkaroita. Oli lämmin ja hikinen päivä, joten päätimme vielä pulahtaa veteen ja uimaan.

Meillä meni yli neljä tuntia, mutta eipä se haitannut. Pääasia oli, että kaikilla oli hauskaa. On tärkeää, että asiakas voi kohentaa kuntoa, kokeilla uusia asioita ja saa vertaistukea. Yhdessä voi tehdä ja nauraa sekä nauttia kesäisestä luonnosta. ■

Päivän lopuksi käytiin uimassa. Kuva: Anita Palon tulkki.

Mauno Kungas eläkkeelle

Teksti: Heidi Häyrynen

Kuurosokeiden Toimintakeskuksen keittiötyöntekijä **Mauno Kungas** aloitti toukokuun lopussa eläkepäivät. Palvelusvuosia ehti kertyä kunnioitettavat 33 vuotta ja kaksi kuukautta. Hänellä onkin takana yksi Suomen Kuurosokeat ry:n pisimmistä työurista.

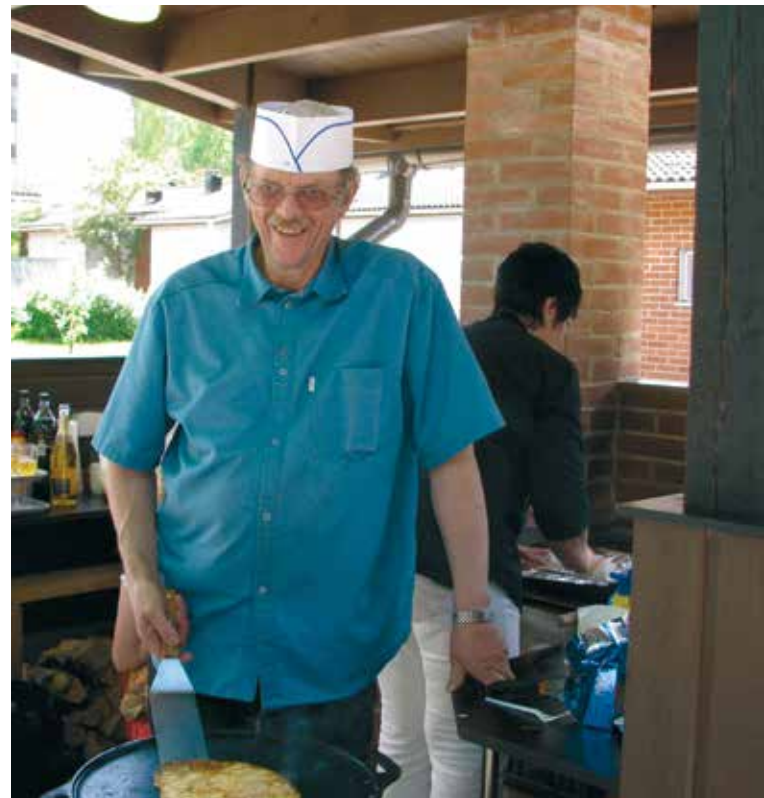
– Onhan tämä melkein ollut kuin toinen koti. Kuurosokeat ovat aina olleet lähellä sydäntäni, hän sanoo.

Kungas on alun perin kotoisin Tohollammilta, jossa hän työskenteli 12 vuotta maatalouden puolella. Sitten metsästystapaturma muutti elämän suunnan. Kungaksella oli jo kuulovamma, mutta onnettomuudessa syntynyt näkövamma pysäytti pohtimaan tulevaisuutta.

– Maataloustyöt alkoivat pelottaa vammojen myötä, että jos näkö menee. Päätin mennä uudelleen koulutukseen Näkövammaisten ammattikouluun (nykyinen Ammattiopisto Liven Leppävaaran toimipaikka). Opiskelin siellä kolme vuotta hallinnon ja talousalan palvelulinjalla.

Järjestön palveluksessa

Valmistuttuaan Kungas pääsi töihin Kuurosokeiden Palvelutalon keittiöön. Hän muutti perheineen Tampereen Hervantaan, ja työt alkoivat 9.3.1987.

Kuurosokeiden Toimintakeskuksen asukkaiden kahvigrillipäivänä paistettiin lettuja ja tarjottiin kahvia. Kokin vene-lakki on Maunon tavaramerkki, jota hän on käyttänyt aina töissä. Kuva: Toimintakeskuksen kuva-arkisto.

Keittiön emäntänä toimi tuolloin **Impi Tiilikainen**. Työntekijöitä oli keittiössä aluksi kaksi, ja viikonloppuisin apuna ruoanlaitossa oli kodinhoitaja.

Työssään Kungas on päässyt näkemään ison palan järjestön historiaa. Vuosien varrella johtajat ovat vaihtuneet ja toiminta kasvanut. Kuurosokeiden Palvelutaloa laajennettiin ensimmäisen kerran 1987 ja toisen kerran 1997. 1990-luvulla alkoi puolestaan kuntoutustoiminta. 2017 valmistui VTS Ristontalo, jossa on asuntoja kuurosokeille ja kuuroille. Palvelutalon nimikin on ehtinyt vaihtua, ensin Kuurosokeiden asumis- ja toimintakeskukseksi ja sitten Kuurosokeiden Toimintakeskukseksi.

Toiminnan muutokset ovat näkyneet myös henkilöstömäärän kehityksenä. Kungaksen aloittaessa Palvelutalossa työskenteli 11 henkilöä, nykyisin Toimintakeskuksella 51. Keittiötoimintakin on laajentunut, ja työntekijöitä on tällä hetkellä kuusi.

Kungakselle on jäänyt työurasta mukavia muistoja. Työ on ollut kokoaikainen, ja hän on pärjännyt siinä kuulonäkövammansa kanssa. Työntekijät ja asukkaat ovat tuntuneet melkein kuin perheeltä.

– Katunut en ole päivääkään. Täällä on ollut aina hyvä olla töissä.

Kalakerhon perustaja ja vetäjä

Monet kuurosokeat tuntevat Kungaksen myös Kalakavereiden perustajana

ja sen toisena vetäjänä. Kerho onkin tärkeä osa hänen elämäänsä, ja hän aikoo jatkaa yhdistystoiminnassa myös eläkepäivillään.

Kalakaverit-kerho tekee reissuja joka vuosi ympäri Suomen. Tähän mennessä pohjoisin retkikohde on ollut Enontekiön Näkkälässä. Kuva: Mauno Kungaksen kotialbumi.

Kalasaalis. Kuva: Mauno Kungaksen kotialbumi.

– Kerho on järjestänyt onki- ja pilkkikisoja eri puolella Suomea nyt jo 26 vuotta. 2000-luvulla oli myös kalankäsittelykursseja kuurosokeille. Verkoilla pyydettiin kalaa, ja opetin kuurosokeita käsittelemään kalat oikein, fileeraamista, perkaamista ja ruoan valmistusta.

Kalankäsittelykursseja järjestettiin Oton saarella Vanajavedellä. Kungas veti niitä yhdessä **Markku Turusen** kanssa kolmena kesänä. Kuurosokeat kalastivat vesistöistä kuhaa, haukea, ahventa ja siikaa. Joskus saatiin kirjolohtakin. Kaikki kala syötiin, joka saatiin.

– **Ulla Kungas** ja **Merja Vähämaa** tekivät aamupala- ja lounasruoat, ja me tehtiin kalakurssilaisten kanssa päivällinen. Iltapalaksi tehtiin aina kalasalaattia.

Työn ja kalakerhon kautta Kungas on tutustunut kuurosokeisiin ympäri Suomen.

– Yksi tulkki sanoi, että tunnet tulkitkin Hangosta Utsjoelle asti, Kungas kertoo.

Yhdistystoiminnan lisäksi vapaa-aikaan kuuluu jatkossa erottamattomana myös musiikki. Kungas soittaa muun muassa huuliharppua, trumpettia, viulua ja urkuja. Harmonikkaa hän on soittanut 8-vuotiaasta asti, ja kotona löytyy soittimia useita kappaleita.

– Se on se paras, kun pystyy soittamaan kaikkea musiikkia. Samassa paketissa on basso, diskantti, tahti ja melodia. Haitarilla voi soittaa mitä vain, kaikkea mahdollista, kun on riittävä taito, vaikka rokkia tai tiputanssia. ■

Tietovisa

1. Ketkä tarun mukaan perustivat Rooman?

2. Kuka oli Rooman ensimmäinen keisari?

3. Mikä oli roomalaisten ylijumala?

4. Kenen olivat viimeiset sanat: "Minkä taiteilijan maailma minussa menettää"?

5. Mitä tarkoittaa latinankielinen sana laudatur?

Tietovisan on toimittanut Eetu Seppänen. Vastaukset ilmoitusten lopussa sivulla 24. ■

Verkkosivukyselyn tuloksia

Suomen Kuurosokeat ry:n uudet verkkosivut julkaistiin kesällä 2019. Keväällä 2020 sivujen käyttäjiltä kerättiin palautetta verkkosivujen kehittämiseksi. Kyselyyn vastasi 32 henkilöä. Kiitokset kaikille vastaajille!

Kyselyssä oli valmiita vastausvaihtoehtoja verkkosivuihin liittyen. Lisäksi sai jättää avointa palautetta. Eniten yhdistyksen sivuilta etsittiin tietoa ajankohtaisista asioista, yhteystietoja ja tietoa kuurosokeudesta.

Kyselyssä sai esittää myös toiveita aiheista, joita haluaa näkyviin etusivulle. Eniten toivottiin ajankohtaisia tapahtumia ja uutisia sekä Toimintakalenteria ja Tuntosarvea. Myös viittomakielisiä tiedotteita kaivattiin. Vastaajista hieman yli puolella ei ollut ongelmia löytää etsimäänsä verkkosivuilta.

Osallistuneiden kesken arvottiin makeita yllätyspalkintoja. Kaikkiin voittaneihin on otettu yhteyttä. ■

Kuurosokeiden kädentaitoja esille

Suomen Kuurosokeat ry:n nettisivuilla on galleria, joka esittelee kuurosokeiden kädentaitoja. Teoskuvat on jaettu neljään osioon: rottinkitöihin, savitöihin, tauluihin ja käsitöihin.

Galleriaa kehitetään sitä mukaa, kun teoskuvia tulee (esimerkiksi valokuvaus ja puutyöt). Eri ihmisten taidonnäytteisiin voi tutustua sivuilla jo nyt.

Galleriassa teoksia julkaistaan nimettömänä. Tavoitteena on saada kuurosokeiden osaamista suuren yleisön tietoisuuteen. Gallerian linkkiä on

helppo jakaa sosiaalisessa mediassa ja sähköpostissa.

Kuurosokeat voivat halutessaan lähettää kuvia teoksistaan osoitteeseen viestinta@kuurosokeat.fi. Huomaathan, että lähettämällä kuvan annat yhdistykselle oikeuden käyttää kuvaa kuurosokeustiedotuksessa. Viestintä valitsee julkaistavat kuvat ja tarvittaessa muokkaa esimerkiksi kuvien valaistusta tai rajausta.

Lisätietoja voi kysyä järjestöohjaajalta: milla.lindh@kuurosokeat.fi ■

Kuvailusta lisää tietoa ja valintamahdollisuuksia

Teksti: Riitta Lahtinen

Kuvailun avulla näkövammaiset ja kuulonäkövammaiset saavat asiayhteyden toimintaan. Kuvailun avulla esimerkiksi nimetään ruoka-aineita, mitä pöydällä on, miten paljon ja missä. Kuvailija kuvailee, mitä hän näkee, kuulee, koskettaa ja haistaa. Hän nimeää havaitsemansa asiat kuulijalle omien kokemustensa pohjalta.

Periaatteessa kuka vain voi kuvailla asioita. Monet perheenjäsenet, avustajat ja eri ammattilaiset tekevät koko ajan peruskuvailua kuulonäkövammaisille henkilöille.

Monet kuurosokeat ovat palautteiden perusteella kokeneet kuvailun tuovan lisäinformaatiota omien havaintojensa lisäksi. Arjessa voi kuvailla monia eri asioita, kuten uusia vaatteita, tietokoneruutua, reittejä, valokuvia, ulkonäköä ja värejä.

Kuvailun arvo tulee esille esimerkiksi kodin ulkopuolisissa tilanteissa, matkustaessa, museoissa ja näyttelyissä,

varsinkin silloin kun esineisiin ei saa koskea.

Kuvailu mahdollistaa tasa-arvoisen tiedonsaannin. Sen avulla kuurosokeita henkilö pääsee osallistumaan eri tavalla kuin ilman kuvailua. Kuurosokeille tärkeintä on ollut oman vaikuttamisen ja valintojen tekemisen lisääntyminen.

Kuvailun tuottamista voi opiskella. Sen harjoittelu on kuin opiskelisi uutta kieltä tai mitä tahansa taitoa. Myös kuvailun vastaanottamista voi opiskella. Mielikuvien rakentaminen on oma taitoalueensa. Toukokuussa pidettiin kuvailukoulutus, jonka aikana harjoiteltiin valokuvien kuvailua. Jokaisen kuvailijan tuottama teksti vaihteli hieman. (Katso seuraava kuva ja eri kuvailutekstit).

Kielellinen kuvailu puheella, viittoen tai tekstinä tuotettuna voi olla väsyttävää vastaanottaa. Siksi kuvailua voi tehdä monin eri keinoin, kuten esineillä ja kuvailevan käden avulla. Jumpatilanteissa käytetään liikekuvailua, ja tilan hahmottamisen tukena voi kuvailla tiloja selkään.

Kuva: Irja Rajalan kotialbumi. Tuntosarvi 4/2020.

Kuvailun vastaanottaja voi ehdottaa hänelle sopivia tapoja eri tilanteissa, siksi on tärkeää opiskella eri mahdollisuuksia.

Kuvailuun voi tutustua Aisti kuvailu -kirjasta (Lahtinen, Palmer ja Lahtinen 2009). Se on saatavilla Celiasta myös äänikirjana. Kuvailukoulutusta voi kysyä sähköpostitse: riitta.lahtinen@kuurosokeat.fi

Kuvailu1. Kaksi talviasuissa olevaa naista on järven jäällä. Toinen nainen seisoo, ja toinen istuu tuolilla pilkillä.

Kuvailu2. Kaksi tummiin pukeutunutta henkilöä aurinkoisena päivänä lumisen järven jäällä. Toinen istuu ja pilkkii

kalaa, toinen seisoo vierellä hymyillen.

Kuvailu3. Tuula Oinonen istuu retkituolilla jäisellä lumisella järvellä pilkkiäukon äärellä tummissa talvivarusteissaan ja ruskeissa laseissaan. Hänen oikealla puolellaan oleva naishenkilö seisoo vieressä hymyillen. Päivä on kirkas ja aurinkoinen. Jäällä ei näy yhtään saatuja kaloja.

Tuntosarvi-lehteen kuvien kuvailu

Tuntosarveen aloitetaan kuvien kuvailu ääni-, piste- ja Luetus-versioon. Uudistuksella halutaan palvella kuurosokeita lukijoita. ■

Juhlavuoden slogan ja logo valittu

Suomen Kuurosokeat ry täyttää ensi vuonna 50 vuotta. Keväällä käytiin juhlavuoden sloganista ja logosta kilpailu. Voittajat julkistettiin Helen Kellerin päivänä eli kansainvälisenä kuurosokeuspäivänä 27.6. Kilpailu kiinnostusti: ehdotuksia saatiin yhteensä 22 henkilöltä. Kilpailuun osallistui kuurosokeita, yhdistyksen työntekijöitä ja ulkopuolisia henkilöitä.

Kilpailu käytiin kahdessa vaiheessa. Toisessa vaiheessa slogankilpailua jatkettiin, ja myös henkilökunta sai osallistua.

Voittajat valitsi kilpailuraati yksimielisesti. Juhlavuoden logon on suunnitellut **Pasi Immonen**. Voittajalogo nousi heti raadin suosikiksi. Siinä on yhdistyksen vanha tuttu logo, jossa on viittoma "tuki" yhdistettynä 50-juhlavuoteen upealla tavalla.

Slogankilpailun voittanut ehdotus jätettiin nimettömänä. Slogan "Yksilöllisiä kohtaamisia" kuvastaa hyvin sitä,

että kuurosokeat ovat ihmisiä, joilla on erilaisia tarpeita. Esimerkiksi apuvälinetarpeet vaihtelevat kullakin elämäntilanteen ja kuulonäkövamman asteen mukaan. Sloganissa kiteytyy myös yhteiskunnassa ajankohtaiset teemat: yhdenvertaisuus vammasta, väris-tä tai muusta ominaisuudesta huolimatta. Yhdistyksen kautta saatu tieto ja tuki mahdollistavat yhdenvertaisen osallistumisen myös kuurosokeille. Yhdistys on kohdannut kuurosokeita yksilöllisesti jo 50 vuotta.

Slogan toimii myös viittomakielellä. Se viitotaan "kohdata" monikossa ja "yksilö" monikossa.

Slogan ja logo sopivat erinomaisesti yhteen. Niitä tullaan käyttämään juhlavuoden markkinoinnissa.

Alla esimerkki sloganista ja logosta yhdessä. Syksyn aikana muotoilu tarkentuu. ■

Yksilöllisiä kohtaamisia

Kuurosokeiden kerhot

Tampere

Tampereen kuurosokeiden kerho koontuu 29.9. kello 13–16 Kuurosokeiden Toimintakeskuksella, VTS Riston talon 1. kerroksen monitoimitilassa. Vieraana Anna Lemmetyinen sosiaalityöntekijä vammaispalvelusta. Aiheena ajankohtaiset asiat.

Satakunta

Satakunnan kuurosokeiden kerho tekee ma 31.8. klo 9.10–18 tutustumisretken Erätuvalle, Eräjärvelle. Auto lähtee klo 9.10 Ulvilasta vanhasta paikasta ja Porista klo 9.30 vanhalta linja-autoasemalta. Retki järjestyy, jos ei ole poikkeustilaa koronaviruksen takia. Retki on tarvittaessa peruttavissa.

Ottakaa uimatarvikkeet, jos haluatte sauna ja uimaan. Lisäksi mukaan käsidesiä. Minulta saa myös tarvittaessa käsidesiä matkan aikana. Tarjoilut Erätuvalla, ei vierailua paikallisiin paikkoihin. Tilaa tarvittaessa tulkki. Muista tehdä tilaus ajoissa. Tulkeilla myös ruokailu- ja kahvimahdollisuus.

Ilmoittautumiset 17.8. mennessä (tieto ruokavaliosta sekä tuleeko

mukanasi tulkki): puh. 0400 532 413 tai saini.lepisto@gmail.com

Oulu

Kerhoa ei ole elokuussa. Vierailu Pohjois-Pohjanmaan Näkövammaisten toimistolle siirtyy syksylle, mutta vielä ei ole tullut tietoa, milloin saamme mennä sinne. Voisimme kuitenkin aloittaa kerhon syyskuussa ti 8.9. klo 13–16 Kuurojen yhdistyksen tiloissa. Paikalle on kutsuttu Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen puheenjohtaja Tuula Hartikainen.

Ti 22.9. suunnataan Oulun Edeniin Nallikariin. Aluepalvelun syyspäivän aiheena Suomen Kuurosokeat ry:n uudistukset. Päivän vieraileva asiantuntija on Tampereen palveluasiantuntija Marjatta Puromäki etäyhteydellä. Kokoonnumme Edenin siivessä kokoustila Purjeessa, os. Holstinsalmentie 29, Oulu. Aamulla tarjotaan Suomen Kuurosokeat ry:n tarjoama kahvi ja voileipä. Päivällä on omakustanteinen lounas Edenin aularavintola Arassa. Keittolounas 8,50 euroa. Ruokalistat ja hinnat löydät ravintolan verkkosivuilta.

Ilmoittautumiset päivään palveluasiantuntija Anne Ylitalolle 1.9. mennessä: anne.ylitalo@kuurosokeat.fi tai puh. 0400 581 658. Tarkempi ohjelma lähetetään ilmoittautuneille.

Lahti

Lahden kerho kokoontuu 16.9. klo 10–13, osoite Puistokatu 9, Lahti. Vieraina Näköpiste Polar Print Oy:stä Tuija Ranta-Pere. Ilmottaudu kahvitarjoilun vuoksi 11.9. mennessä: irja.rajala@gmail.com ja puh. 046 546 8298.

ICT-koulutus

Järjestämme 14.–18.9. (viikko 38) ICT-koulutusta lähiopetuksena Toimintakeskuksella, Tampereella. Osoite Virtainpolku 4. Aiheena "Hoidetaan asioita Internetissä". Viikko on suunnattu viittomakielisille henkilöille. Oppilailla on oltava koulutuksessa omat tulkit. Tutustumme Internet-sivujen rakenteeseen ja niillä liikkumiseen, erilaisiin hakupalveluihin sekä teemme hakuharjoituksia. Tutustumme erilaisiin sivustoihin, muun muassa Kela, Kanta-palvelut, poliisi.fi, suomi.fi ja Yle Areena.

ICT-koulutus korvaa oppilaille matkat yleisillä kulkuneuvoilla kotoa Toimintakeskukselle ja takaisin. Opetus, majoitus ja ruokailut ovat oppilaille maksuttomia. Ilmoittaudu mukaan 17.8. mennessä osoitteeseen: ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Syyskuussa on tulossa myös Teemapäivät asiakkaiden toivomista aiheista 22.–24.9. (viikko 39) Ne soveltuvat

sekä viittomakielisille että puheella kommunikoiduille henkilöille. Oppilaat voivat osallistua yhteen tai useampaan päivään. Tarvittaessa majoitus Toimintakeskuksella. Päivien aiheet keräämme asiakkailta.

Lähetä toiveita koulutusaiheista meille 17.8. mennessä osoitteeseen ict-koulutus@kuurosokeat.fi

Tapahumat

Kuulonäkövammaisten aktiiviliikkujien liikuntaleiri

Aika ja paikka: 21.–24.9., Kuortaneen Urheiluopisto

Hinta: omavastuu 80 e sisältää majoituksen täysihoidolla ja ohjelman.

Leirin vetäjät: Esko Jäntti ja Sari Isaks-son

Ilmoittautumiset ruokavaliotietoineen ja huonekaveritoiveineen 17.8. mennessä: milla.lindh@kuurosokeat.fi tai tekstiviesti / WhatsApp: 040 774 9207. Tarkka ohjelma aikatauluineen lähetetään ilmoittautuneille viikolla 35.

Lapin virkistystapahtuma

Aika ja paikka: 24.–26.11. Rovaniemi, Palojärven leirikeskus. Os. Hoikkanientie 19, 97240 Sonka.

Kaamoksen kaatopäivät pidetään jälleen! Järjestämme vertaistuki- ja virkistystapahtuman Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan kuurosokeille, omaisille ja lähi-ihmisille. Yhteiskuljetus järjestetään Oulusta suoraan lomakeskukseen ja takaisin.

Hinta: omavastuu kuurosokeilta ja omaisilta sekä lähi-ihmisiltä 70 e. Sisältää kuljetuksen Oulusta, majoituksen, ruokailut ja ohjelman.

Tarkka ohjelma aikatauluineen lähetetään ilmoittautuneille lokakuussa. Ilmoittaudu viimeistään 12.10. Millalle: milla.lindh@kuurosokeat.fi tai puh. 040 774 9207. Ilmoittautuessa kerro nimi, osoite, erityisruokavalio ja tuleeko mukaasi tulkki tai avustaja. Kerro myös toiveesi huonekaverista.

Kuulonäkövammaisten hengellinen leiri

Aika ja paikka: 3.–5.11. Oulun seurakuntien leirikeskus Rokua. Osoite: Salmisentie 300, 91670 Rokua, noin 80 km Oulusta.

Ohjelmassa on keskustelua, luontoa ja vertaistukea, aikaa ajatuksille. Mukana on kaksi vertaisohjaajaa, kuurojen pappi ja seurakunnan diakoniatyöntekijä.

Hinta: 40 e, sisältää majoituksen,

ruokailut, ohjelman ja kuljetuksen Oulu-Rokua-Oulu. Seurakunta tukee kuurosokeiden osallistumista niin, että pystymme tarjoamaan näin matalan hinnan.

Ilmoittautumiset ruokavaliotietoineen 18.10. mennessä: milla.lindh@kuurosokeat.fi tai tekstiviestit/WhatsApp: 040 774 9207. Tarkka ohjelma aikatauluineen lähetetään ilmoittautuneille lokakuussa.

Sopeutumis- valmennuskurssit

Tasapainoa mieleen ja kehoon

Aika ja paikka: 29.9.–2.10. (ti–pe). Kii-pula, Kiipulantie 507, 14200 Turenki (Janakkala).

Kohderyhmä: Kuurosokeat ja kuulonäkövammaiset aikuiset, kahdeksan kurssilaista.

Tavoite ja sisältö: Tavoitteena on lisätä ja vahvistaa kurssilaisten jaksamista arjessa. Kurssilla huomioidaan niin fyysiset kuin psyykkiset voimavarat sekä kuurosokeuden tuomat erityishaasteet. Vertaisryhmässä pohditaan mielen ja kehon tasapainon vaikutusta elämään. Osallistujat saavat monipuolisesti tietoa osa-alueista, joista kokonaisvaltainen hyvinvointi koostuu

sekä niistä tahoista mistä tukea, apua ja ohjausta voi saada.

Kurssilaisten kannattaa tilata tulkki koko kurssiohjelman ajaksi, myös ruokailuihin, tauoille ja iltaohjelmiin.

Hinta: matkakulujen omavastuu 25 e/suunta, menopaluu 50 e.

Hakuaika päättyy 31.8. Kurssivalinnat tehdään hakuajan päättymisen jälkeen. Hakemukset ja yhteyshenkilö: Suomen Kuurosokeat ry, Heli Lappalainen, Marjaniementie 74, 00930 Helsinki tai heli.lappalainen@kuurosokeat.fi. Kurssille voi hakea myös sähköisellä hakemuksella yhdistyksen nettisivujen kautta.

Viittomakielisten tiedonsaanti

Aika ja paikka: 6.–9.10. Kuurosokeiden Toimintakeskus, Insinöörinkatu 10, Tampere.

Kohderyhmänä viittomakieltä käyttävät aikuiset kuurosokeat, kahdeksan kurssilaista.

Kurssin tavoitteena on lisätä ja vahvistaa kurssilaisten hyvinvointia ja jaksamista arjessa. Vertaisryhmissä pohditaan kommunikaation ja tiedonsaannin haasteita: viittomakielisenä kuurosokeana nyky-yhteiskunnassa ja erityisesti tiedonsaanti digitaalisessa yhteiskunnassa. Osallistujat

saavat monipuolista tietoa osa-alueista, joista kokonaisvaltainen hyvinvointi koostuu, kuten viittomakieltä käyttävien kehon huollosta. Vertais-tukea viittomakielellä kommunikoivien kesken.

Lisätietoja palveluasiantuntija Anne Ylitalolta: 0400 48168 tai anne.ylitalo@kuurosokeat.fi

Kurssille hakeminen: Täytä hakemus Suomen Kuurosokeat ry:n verkkosivuilta löytyvällä lomakkeella. Voit lähettää sen sähköisesti tai postitse osoitteeseen: Anne Ylitalo, Suomen Kuurosokeat ry, Isokatu 47, 4. krs, 90100 Oulu. Viimeinen hakupäivä on ma 7.9. mennessä. Kurssivalinnat ilmoitetaan ti 8.9.

Helsingin Toimintapäivät

Elokuun toimintaa

Elokuussa tapahtumia järjestetään pääosin ulkona. Varaathan sään mukaiset vaatteet. Terveenä voit osallistua. Myös oma käsidesinfiointipullo kannattaa ottaa mukaan. Ilmoittaudu ajoissa. Jos haluat tavata Anita ja ulkoilla tai olla muualla, otathan häneen yhteyttä. Torstaisin kaikilla ulkoilupäivillä vetäjänä on Jaana Marttila. Ohjaaja Anita on mukana. Ei yleistulkkausta.

Tilaa tarvittaessa oma tulkki, opas tai avustaja mukaan.

Kommunikaatiopiiri: Kuvaileva puistokävely

Ti 12.8. klo 12–16 Kustaa Vaasan puisto, os. Koskelantie 43, Helsinki. Aiheena kuvailu: miten kuvailu toimii ympäristössä? Ei yleistulkkausta tai opasta. Kukin tilaa tarvittaessa oman tulkin tai oppaan. Paikalla Sanna Nuutinen ja Anita Palo. Ilmoittaudu viimeistään pe 7.8. Anitalle tai Sannalle: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi (Anitan yhteystiedot ilmoituksen lopussa).

Ulkoilupäivä Helsingin Kivinokassa

To 13.8. klo 12–16. Kokoontuminen Kulosaaren kartanolla, os. Kipparlahden silmukka 5. Ohjelmassa mm. kartanon ja siirtolapuutarhan katse-
lua sekä luontopolun kiertoa. Eväät tai vierailu Maijan kahvilassa, jos auki. Ota halutessasi mukaan uimapuku ja pyyhe. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ti 11.8.

Ulkoilupäivä Espoon Oittaaan ulkoilualueella

To 20.8. klo 12–16. Kokoontuminen ulkoilukeskuksella (vanha kivinavetta), os. Kunnarlantie 33–39.

Alkuverryttelyä, lenkkeilyä, frisbeegolfia, pihapelejä, uintia jne. Grillausmahdollisuus, ota mukaan omat eväät ja grillattavat. Halutessaan voi vierailla Oittaaan kahvilaravintolassa, mikäli se on auki. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään ti 18.8.

Ulkoilupäivä Vantaan Keimolassa

To 27.8. klo 11–16. Huom. poikkeuksellinen aika! Kokoontuminen Keimolan Kaiun majalla, os. Kirkantie 15. Ulkoilukauden päättäjäiset. Esim. reippailua, syömistä ja saunomista. Ota mukaan grillattavaa ja tarvittaessa pyyhe, jos haluat saunoa. Helsingin Toimintapäivät tarjoaa kahvia / teetä ja jotain pientä makeaa. Ilmoittaudu Anitalle, myös tieto erikoisruokavaliosta viimeistään ti 25.8.

Muuta tulevaa toimintaa

Huomio! Seuraavat tapahtumat ovat syyskuussa, mutta ilmoittautumiset tapahtuvat jo elokuussa.

Kommunikaatiopiiri: tavataan museolla!

Ke 2.9. klo 12.45–16.30 Kaapelitehtaan Teatterimuseo. Os. Tallberginkatu 1, Helsinki. Historiaa, elämyksiä ja draamaa - opastettu kierros aikuiseen

makuun. Kierroksen omavastuu 12 e/henkilö. Mahdollisuus kahville. Museoon voi tutustua virtuaalisesti Teatterimuseon verkkosivuilla. Ei yleistulkkausta, tilaa tarvittaessa oma tulkki/opas. Ystävä ja perheenjäsenet tervetulleita. Lisätietoa ilmoittautuneille. Ilmoittaudu viimeistään pe 7.8. Anitalle ja Sannalle: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Vierailu Fazerin vierailukeskukseen

Pe 4.9. klo 16.30–18.30. Os. Fazerintie 6, Vantaa. Kokoontuminen vierailukeskuksen pääoven luona. Vierailuyhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ry (HUN) kanssa. Mukaan mahtuu 50 henkilöä, sisältää tulkkit ja oppaat. Tarvittaessa järjestämme myöhemmin toisen vierailun. Kierros n. klo 17–18. Mahdollisuus käydä myymälässä ostoksilla. Toimintapäivien asiakkaat: paikalla ei ole yleistulkkia. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. HUN: voit varata HUNista tarvittaessa vapaaehtoisen oppaan. HUNista mukana Minna Toivari ja Kirsi Kariluoto, Toimintapäiviltä Anita Palo.

Ilmoittautumiset ma 10.8. alkaen ja viimeistään to 20.8. Toimintapäivien asiakkaat: Anita Palolle tekstiviestit 040 837 7896 tai anita.palo@kuurosokeat.fi. HUN: Kirsi Kariluoto, puh. 0440 662 248 tai kirsi.kariluoto@hun.fi

Syyskuun toimintaa

Tarkemmat tiedot seuraavassa lehdessä:

Ti 1.9. klo 13–16 Syyskauden avajaiset.

Ke 2.9. klo 12.45–16.30 Kommunikaatiopiiri.

To 3.9, 10.9, 17.9. ja 24.9. klo 13–16 Kuntopiiri.

Pe 5.9. klo 16.30–18.30 Fazerin vierailu.

To 10.9. klo 10–12 Matkan suunnittelua.

To 17.9. klo 10–12 Pannu kuumana.

Ke 23.9. klo 16–20 Ravintola-ilta.

To 24.9. klo 10–12 Aluepalvelun kuulumiset.

Anita Palo, ohjaaja. Tekstiviestit 040 837 7896, anita.palo@kuurosokeat.fi

Tampereen Toimintapäivät

Ahjolan piirit

Piirit järjestetään Kuurosokeiden Toimintakeskuksella.

Ti klo 9.15–11.30 Savipiiri A ja klo 12.30–14.45 Savipiiri B. Ajalla 11.8.–1.12. Ohjaaja Riitta Pinkari. Lintuaura (Virtainpolku 4, Tampere) Jos ei tiedä mihin ryhmään kuuluu, voi kysyä tarkemmin ohjaaja Mari Saarikoskelta.

Ke klo 9–11.30 kudontapiiri ajalla 12.8.–2.12. Ohjaaja Sirpa Meronen. Lintuaura.

Ke klo 9–11.30 taidepiiri. Ajalla 9.9.–2.12. Ohjaaja Sini Kallio. Lintuaura.

Ke klo 18–19.30 yhteiskunnallinen uutispiiri. Ajalla 12.8.–2.2. Ohjaaja Paula Laht. Ristontalo 6. krs. (Valtaraitti 9, Tampere)

To klo 13–15.30 käsityö- ja neulontapiiri. Ajalla 13.8.–3.12. Ohjaaja Sari Haavisto. Lintuaura.

To klo 13–15 viittomakielisten sukututkimuspiiri. Ajalla 10.9.–3.12. VTS Ristontalo, 6. krs.

Pe klo 12.30–15 perjantai-paja. Ajalla 14.8.–4.12. Ohjaaja Sini Kallio. Lintuaura.

Tilatkaa tulkki tarvittaessa! Toimintapäivien ohjaaja Mari Saarikosken yhteystiedot: mari.saarikoski@kuurosokeat.fi ja puh. 040 588 4238.

Henkilökohtaista

Etsitään kirjekaveria

"Haluaisin kirjekavereita. Pidän kirjoittamisesta. Minulle voi kirjoittaa pisteillä. Kynäkin käy (paperiposti). Nimi-merkki: Kirjoitellaan."

Ilmoitukseen voi vastata ottamalla yhteyttä toimitukseen. Palstalla julkaistaan kirjeenvaihtoilmoituksia sekä elämän juhlahetkiin ja suruihin liittyviä ilmoituksia. Jos haluat jättää ilmoituksen, kirjoita otsikoksi: "Tuntosarven ilmoitus". Sähköposti: viestinta@kuurosokeat.fi tai postiosoite: Suomen Kuurosokeat ry / viestintä Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere. Ilmoitukset ovat ilmaisia.

Sekalaista

Tietovisan vastaukset

1. Romulus ja Remus
2. Augustus
3. Juppiter
4. Keisari Neron
5. Ylistetään tai kiitetään

Syyskuun Tuntosarvi

Syyskuun lehteen ilmoitusten jättö viimeistään ma 17.8. viestinta@kuurosokeat.fi. Lehti ilmestyy viikolla 36. ■

Tue Suomen Kuurosokeat ry:n toimintaa

Voit tukea toimintaamme itsellesi sopivalla tavalla:

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2018/719, lupa on voimassa 01.01.2019-31.12.2021 koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040-6512511

